

AKADEMİK PERSPEKTİF

CİLT: 1 | SAYI: 104

BİLİM VE FELSEFE ÖZEL EKİ

8 MART 2026

Bilim Felsefesinin Konusu ve Temel Kavramları

Hazırlayan: İlker ÜNSAL

BİLİM FELSEFESİNİN KONUSU NEDİR?

İnsanların evreni anlama çabası bilimi doğurmuştur. Bilim insanları doğadaki olayları sistematik olarak araştırıp cevaplar bulmaya çalışırken, filozoflar bir adım geriye çekilip bilimin kendisini sorgularlar.

Filozofların sorduğu temel sorular şunlardır: "**Bilim tam olarak nedir?**", "**Bilimsel bilginin özellikleri nelerdir?**" ve "**Bilimin değeri nedir?**"

BİLİMSEL YÖNTEMİN TEMEL KAVRAMLARI

Bilimi diğer bilgi türlerinden (örneğin felsefeden veya dinden) ayıran en büyük fark, onun sistemli ve yöntemli olmasıdır. Metinde geçen bu sürecin temel kavramları sırasıyla şunlardır:

BİLİM: Doğadaki olay ve olguları, sistemli ve nesnel bir yöntemle anlama ve açıklama etkinliğidir.

BİLİMSEL YÖNTEM: Nesnel (objektif) ve genelgeçer (herkes için doğru) bilgiye ulaşmak amacıyla kullanılan, belli aşamalara sahip, deney ve gözleme dayalı yoldur.

GÖZLEM: Bilimsel sürecin ilk adımıdır. Araştırılan konuyla ilgili ilk verileri toplamak amacıyla doğanın veya olayların incelenmesidir.

HİPOTEZ (VARSAYIM): Gözlemler sonucunda ortaya atılan, ancak doğruluğu henüz kanıtlanmamış geçici çözüm önerileri veya açıklamalardır.

DENEY: Oluşturulan hipotezlerin gerçekten doğru olup olmadığını laboratuvar veya doğa ortamında uygulamalı olarak test etme ve kanıtlama işlemidir.

YASA (KANUN): Defalarca yapılan deneylerle doğruluğu yüzde yüz kanıtlanmış, şüpheye yer bırakmayan hipotezlerin aldığı nihai isimdir.

KURAM (TEORİ): Yasaların ve henüz doğruluğu tam kanıtlanmamış hipotezlerin bir araya getirilerek oluşturulduğu çok daha kapsamlı açıklamalardır. (Örneğin; elde edilen kesin gözlem verileri ile henüz kanıtlanmamış izafiyet teorisinin harmanlanarak "Büyük Patlama Teorisi"nin oluşturulması gibi.)